

Toiminnanjohtajan blogi

30.10.2024

Työttömyysturvasta muistin virkistykseksi

Oikeudesta työttömyysturvaan säädetään työttömyysturvalaissa (2002/1290, TTL).

Työttömyysturvalla ei ole tarkoitus tukea kannattamatonta yritystoimintaa tai ns. omaa työtä. Vaikka siis toimintasi taiteilijana olisi tappiollista, se voidaan silti katsoa työllistymiseksi yrittäjänä tai omassa työssä (TTL 2 luku 5 §). Olennaista on se, mitä teet työttömyysaikana, ei se tienaako työllä vai et. Taiteilijan kohdalla työvoimaviranomainen joutuu arvioimaan juuri tätä omassa työssä työllistymistä antaessaan työvoimapolitiittista lausuntoa, jossa se ratkaisee, onko hakijalla oikeus työttömyysturvaan.

Esimerkiksi apurahalla tehtävä työ on omassa työssä työllistymistä. Yleensä päätoimista. Tämä oma työ ei saa jatkua työttömyysaikana. Työttömyysaikana voi esittää ennen työttömyyttä syntyneitä teoksia näyttelyistä ja myydä. Uusia teoksia ansiotarkoituksessa, jota siis näyttelyiden pitäminen on, tuli tuloa tai ei, ei ole työttömyysturvalain näkökulmasta mahdollista, jollei pysty todentamaan esimerkiksi aiemmalla työsuhteisella päätoimisella työllä taiteellisen työn sivutoimisuutta.

Oma työ tai yrittäjyys voidaan tulkita sivutoimiseksi. Tälle ei ole olemassa mitään tuntirajaa tai muuta määrittelyä. Sivutoimisuus on yleensä todettavissa sillä, että taiteellista työtä on tehty aiemmin vähintään kuusi kuukautta päätoimisen työn tai opiskelun rinnalla. Y-tunnus ei siis väistämättä johda tulkintaan yrittäjänä työllistymisestä päätoimisesti. Eikä toisaalta y-tunnuksettomuus estä tulkintaa yrittäjän tai omassa työssä työllistymisestä.

Y-tunnuksesta ei tarvitse työttömyysaikana luopua, mutta kaikista muista yrittäjän rekistereistä yritys tulee poistaa ja toiminnan olla tosiasiallisesti loppunut, kuten omankin työn ilman y-tunnusta. Tässä asiassa työttömyysturvan hakijan oma lausunto on merkitsevä. Sosiaaliturvaoikeuden periaatteisiin kuuluu antaa painoarvoa erityisesti hakijan ensimmäiselle lausunnonle asiassa, joten lausuntoa ei pidä antaa ymmärtämättä selvityksen vaikutuksia.

Ollakseen oikeutettu työttömyysturvaan työttömän on TTL 2 luvun 1 §:n mukaan aina haettava alasta riippumatta kokoaikaista työtä ja oltava valmis ottamaan vastaan kokoaikatyö viivytyksettä. Pelkkä apurahojen hakeminen esimerkiksi ei siis riitä. Työtä on haettava myös oman alan ulkopuolelta.

Nämä asiat on hyvä jokaisen tiedostaa omaa työtä järjestäessään ja työvoimaviranomaisen kanssa asioidessaan. Selvityspyyntöjen osalta on aina hyvä idea olla yhteydessä oikeudelliseen neuvontaan, etenkin jos yhtään mutkikkaammasta asiasta on kyse.

Elisa Lientola

Taidemaalariiliiton toiminnanjohtaja

Oikeudellinen neuvonta:

- Taidemaalariiliitto, toiminnanjohtaja Elisa Lientola, elisa.lientola@painters.fi (erikoisjuristi, julkisoikeus HTK)
- Suomen Taitelijaseura, juristi Viivi Kuosa, puhelinpäivystys tiistaisin klo 10–12, puh. 040 589 9548, viivi.kuosa@artists.fi